

Wstęp

Jeden z największych współczesnych historyków francuskich, Ferdinand Braudel, nazwał miasta zjawiskami przyśpieszającymi bieg historii. Myślę, że w pełni to stwierdzenie możemy odnieść do sytuacji Katowic. Niezwykle wolno toczące się na tych obszarach niegdyś życie, ledwo dostrzegalne w skali pokoleń zmiany uległy gwałtownemu przyśpieszeniu w ciągu tych stu trzydziestu kilku lat, które upłynęły od podniesienia Katowic do rzędu miast. To m.in. raptowny wzrost stanu zaludnienia, od połowy XIX w., doprowadził do uzyskania przez Katowice praw miejskich.

W przypadku Katowic można by mówić nawet w kategoriach fenomenu. W ciągu owych stu trzydziestu kilku lat miasto przejmowało funkcje metropolitalne. Na dzisiejszej konferencji będą wygłoszone referaty o Katowicach jako stolicy administracyjnej, siedzibie władz kościelnych, skupisku wyższych uczelni.

Celem obecnej konferencji jest przybliżenie szeregu zagadnień z przeszłości naszego miasta, dlatego dominować będzie problematyka historyczna. Nie sposób jednak ogarnąć wszystkiego, nawet w ciągu dwóch, wypełnionych do granic możliwości, dni obrad. Koniecznością stało się również znaczne ograniczenie czasowe zalecone wygłaszającym referaty i komunikaty. Mam nadzieję, że zrekompensuje to możliwość wystąpień w ich pełnym, udokumentowanym wymiarze. Organizatorom zależy bardzo, by rozpoczynająca się konferencja miała swój w pełni naukowy charakter.

Odwołując się raz jeszcze do autorytetów naukowych, chciałbym przypomnieć, że socjologowie od Maxa Webera podkreślają rolę samorządności miejskiej. To właśnie ta samorządność sprawiła, że możemy się tu dziś spotkać. Bo przecież inicjatywa tej konferencji wyszła od władz miasta – od Prezydenta i jego Zastępców. Samorządy stały się mecenasami, jakże potrzebnymi w sytuacji, gdy świadomość historyczna społeczeństwa, jak wykazują badania, nie jest najlepsza, często funkcjonuje w zmitologizowanej formie. Dlatego historycy, szczególnie tu – na Śląsku, mają za zadanie przedstawić rzetelny obraz przeszłości na bazie różnych przecież uwarunkowań, a także badać te uwarunkowania.

Stąd dobrze się stało, że mamy tu dziś wielu nauczycieli, działaczy oświaty – to dobry przykład działalności kulturalnej miasta i jego władz.

Za to rozumienie zagadnień kultury chciałbym serdecznie podziękować władzom miasta, a zwłaszcza Panu Prezydentowi Piotrowi Uszkowi i obecnemu tu Panu Wiceprezydentowi Jerzemu Chmielewskiemu,

inicjatorowi i orędownikowi nie pierwszej już, co warto podkreślić, podobnej konferencji naukowej. Chciałbym wyrazić życzenie, by rozpoczynająca się konferencja dobrze służyła promocji miasta. A że tak się stanie, nie możemy mieć wątpliwości, gdyż organizacyjnie przygotowana została przez Wydział Promocji Katowic z jego Naczelnikiem Panem mgr. Andrzejem Krysiakiem na czele, któremu za tak wspañałą współpracę chciałem równie serdecznie podziękować.

Konferencję pod względem naukowym przygotował Instytut Górnośląski we współpracy organizacyjnej także z Muzeum Historii Katowic. Wszystkim zaangażowanym w to przedsięwzięcie składam serdeczne podziękowania. Za gościnę w odnowionej dopiero co sali Muzeum Historii Katowic i za współpracę dziękujemy Pani Dyrektor mgr Jadwidze Sajdak.

Słowa szczególnego podziękowania należą się tym wszystkim, którzy podjęli się trudu opracowania referatu bądź komunikatu. Za Państwa wkład w wzbogacenie wiedzy o dziejach naszego miasta, jego ciekawej, choć może nie tak długiej historii, dziękuję w imieniu tych wszystkich, którzy przybyli na dzisiejsze święto miasta, i tych, którzy w przyszłości, czytając wydrukowane teksty, wzbogacą swoją wiedzę o mieście.

Antoni Barciak